

FvD-fractie
t.a.v. mevrouw F. Verloop

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaaandenrijn.nl
Website: www.alphenaaandenrijn.nl

Zaaknummer
3542708 en 3541949

Datum
11 maart 2025

Contactpersoon
M. Karabay

Team Duurzaamheid en Economie

Onderwerp
artikel 40-vragen procesvoorstel routekaart RES

Geachte mevrouw Verloop,

Op 11 en 12 februari heeft u artikel 40-vragen gesteld met betrekking tot de Routekaart RES en het participatietraject voor de grootschalige opwek van duurzame energie. In deze brief vindt u onze antwoorden.

Vragen 11 februari (zaaknummer 3541949)

1. Hoe transparant is het participatietraject als het doel is om zoeklocaties te vinden voor windturbines en zonnevelden, zonder de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen plaatsing zelf? Hiermee wordt de suggestie gewekt dat bewoners invloed hebben op de besluitvorming, terwijl dit in feite niet het geval is.

Het traject is transparant, we vragen bewoners om input voor het vaststellen van kaders met betrekking tot grootschalige opwek. In de verschillende participatiemiddelen is ook ruimte om aan te geven dat men geen wind of zon wil. Deze kaders worden vervolgens meegewogen bij het vaststellen van mogelijke zoekgebieden voor zon en wind. In het totale traject tot aan realisatie zijn verder verschillende momenten voor bezwaar mogelijk alvorens een vergunning wordt afgegeven.

2. Hoe verhoudt dit participatietraject zich tot het Verdrag van Aarhus, waarin is vastgelegd dat het publiek (individueen en verenigingen die hen vertegenwoordigen) recht heeft op toegang tot milieu- informatie en inspraak bij besluitvorming over milieu-aangelegenheden? [1]

Wij volgen hiervoor de milieunormen en de beleidskaders van de Rijksoverheid en de uitkomsten van de Omgeving Effecten Rapportage (OER) die Provincie Zuid-Holland uitvoert. De uitkomsten van de OER die de Provincie Zuid-Holland uitvoert bevatten milieu-informatie, hierop is inspraak mogelijk vanuit inwoners.

3. Wordt in de weging van de uitkomsten meegenomen dat inwoners van de dorpen en buitengebieden waar geen windturbines worden geplaatst minder baat hebben bij een negatief besluit en daardoor mogelijk minder geneigd zijn tot weerstand?

In het participatietraject worden verschillende instrumenten ingezet waaronder de straatinterviews, waarmee we op locatie ook mensen spreken en vragen naar hun mening en afwegingen. De raad besluit uiteindelijk over de uitkomsten van het traject en kan daarin ook bovengenoemde zorg meewegen.

4. In het participatietraject wordt uitgelegd dat gemeente Alphen energie nodig heeft en dat dit zonder opwekking door wind en zon in gevaar komt. Dit kan opgevat worden als beïnvloeding van de uitkomsten door middel van bangmakerij. Hoe waarborgt het college dat de inwoners objectieve en evenwichtige informatie ontvangen?

Het participatietraject is gericht op het bevragen van inwoners op wat zij belangrijk vinden. Bij vragen vanuit de inwoners baseren wij onze antwoorden op vastgesteld beleid, kaders en wetgeving zoals bijvoorbeeld het nationaal klimaatakkoord, de lokaal vastgestelde Regionale Energietransitie en onze lokale programma's Duurzaamheid en Energietransitie.

5. Tijdens de straatgesprekken in Hazerswoude-Dorp op vrijdag 31 januari werd gesproken over "windmolens" in plaats van "windturbines". Een windturbine zet windenergie om in elektriciteit, terwijl een windmolen mechanische energie benut. Daarnaast kon er geen uitsluitsel worden gegeven over de hoogte van de windturbines. Acht het college dit niet misleidend?

We gaan in onze communicatie tijdens het participatietraject uit van windturbines van een hoogte van 240 meter. Bij de straatgesprekken hebben we gekozen voor windmolens op de gespreksborden, om meer aan te sluiten bij spreektaal met als doel de drempel voor het gesprek te verlagen en het stille midden gemakkelijker te bereiken.

6. Kunt u aangeven welke personen de straatgesprekken hebben gevoerd en wat hun (technische) achtergrond is? Hoe is gewaarborgd dat deze gesprekken objectief en informatief zijn verlopen?

Straatgesprekken zijn gevoerd in gemengde samenstelling waarbij altijd een gemeenteambtenaar samen met iemand van het participatiebureau aanwezig was. Wij vertrouwen hierin op de objectiviteit van zowel onze medewerkers als de medewerkers van het participatiebureau.

7. Er is geen duidelijkheid over het aantal windturbines dat mogelijk geplaatst zou moeten worden, wie de eigenaar wordt, wat de kosten zijn voor de gemeente en wat de gevolgen zijn voor de direct omwonenden. Hoe kan een inwoner zonder deze essentiële informatie een weloverwogen antwoord geven binnen het participatietraject?

Het participatietraject is er juist op gericht dat inwoners kunnen aangeven wat zij belangrijk vinden bij grootschalige opwek. Bovengenoemde onderwerpen komen daarbij aan bod.

8. Wat beschouwt het college als de minimale basisinformatie die inwoners moeten ontvangen, zodat hun inbreng in het participatietraject daadwerkelijk waarde heeft?

Het doel is om meningen, perspectieven en zorgen rondom zonnevelden en windturbines op te halen. Daarbij heeft alle inbreng van inwoners waarde.

Vragen 12 februari (zaaknummer 3542708)

1. In de collegebrief stelt u dat u 'geen nee' zegt tegen mogelijke locaties voor windturbines. Betekent dit dat het college in principe 'ja' zegt tegen de komst van windturbines in onze gemeente? Wij vragen om een helder antwoord, zodat inwoners weten waar zij aan toe zijn."

Het college zegt 'geen nee' tegen het verzoek van PZH om zoeklocaties voor windturbines te onderzoeken. Dit is wezenlijk anders dan 'ja' zeggen.

2. Wat zijn de zoeklocaties die de gemeente zelf heeft aangewezen als mogelijk geschikt?

De gemeente heeft geen locaties aangewezen als mogelijk geschikt.

3. Hoe groot zijn de windturbines en hoever worden ze bij woningen vandaan geplaatst?

We onderzoeken de mogelijkheid om windturbines van circa 240 meter te plaatsen. Hoe ver deze van woningen geplaatst kunnen worden, is onder andere afhankelijk van de uitkomsten van het participatietraject. Wij kunnen hier niet op vooruit lopen.

4. Hoe wordt besloten wie de eigenaar gaat worden van de te plaatsen windturbines en welke invloed heeft de raad op deze keuze?

Na vaststelling van de zoeklocaties en uitgangspunten door de gemeenteraad, volgt er beleid. Passend binnen dat beleid kunnen marktpartijen of energiecoöperaties een omgevingsvergunning aanvragen voor het plaatsen van windturbines. De aanvraag wordt dan ambtelijk getoetst aan de vastgestelde uitgangspunten en locaties. Besluitvorming over het goedkeuren van deze omgevingsvergunning ligt bij de raad.

5. Op welke subsidies kan de gemeente aanspraak maken, landelijk en mogelijk Europees. Zijn hier al stappen in gezet en zo ja welke?

De gemeente kan geen aanspraak maken op subsidies.

6. Klopt het dat de belastingbetaler voor de turbines gaat betalen, dat de leverancier per turbine ca. geld ontvangt en de eigenaar van de grond waar de turbine opstaat verantwoordelijk is voor de vervuiling?

Nee, dit klopt niet. De eigenaar van de turbine betaalt OZB op basis van de WOZ-waarde, net als voor ieder andere onroerende zaak. Turbines worden betaald door de ontwikkelaar. De ontwikkelaar koopt de turbine in bij de leverancier, hier ontvangt de leverancier geld voor, net als ieder ander product dat wordt gekocht. De ontwikkelaar is verantwoordelijk voor de vervuiling.

7. Is er binnen de gemeente kennis over de gebruikte materialen in de bladen en de coating van de bladen van de windturbines? a. Wie is verantwoordelijk voor het afval of de recycling van de bladen of mogelijk de hele windturbine of zonnepanelen? Welke rol gaat de gemeente spelen hierin? Een studie in een publicatie voor afvalverwerking [1] schatte dat er in 2050 een afvalberg van turbinebladen van 43 miljard kilo zal bestaan, Heeft de gemeente nagedacht over het afval dat ontstaat bij gebruik van de windmolens en uiteindelijk verwijderen van de niet meer werkbare windmolens?

De marktpartij is verantwoordelijk voor het afval of de recycling van windturbines en/of zonnepanelen. De gemeente heeft hier geen actieve rol in.

8. Als de bladen niet gerecycled kunnen worden, wat wordt er dan mee gedaan? Klopt het dat ze dan begraven worden? Zo ja, is er door de gemeente dan een locatie voor aangewezen? (2)

Een groot deel van de materialen uit bestaande windmolens kan gerecycled worden. Bijvoorbeeld het staal in de mast, de fundering of de elektrische onderdelen. De materialen van de rotorbladen zijn aan elkaar verlijmd. Dat maakt ze op dit moment lastig te recyclen. Er wordt veel onderzoek gedaan naar manieren om de materialen toch terug te winnen en opnieuw te gebruiken.

Er zijn voorbeelden waar de rotorbladen wel een nieuw leven hebben gekregen. Direct hergebruik van de rotorbladen is ook een optie. In Nederland worden wieken van windmolens niet begraven.

9. Windturbines kunnen invloed hebben op wolkvorming, de instraling van de zon, andere weersfactoren en de luchttemperatuur. [3]

a. Heeft het college inzicht in de mogelijke effecten van windturbines op lokale weersomstandigheden?

Wij volgen hiervoor de milieunormen en de beleidskaders van de Rijksoverheid en de uitkomsten van de Omgeving Effecten Rapportage die Provincie Zuid-Holland uitvoert.

b. Zijn er onderzoeken of gegevens beschikbaar die deze effecten in kaart brengen, en hoe worden deze meegenomen in de afweging voor de plaatsing van windturbines?

Er zijn betrouwbare onderzoeken beschikbaar die deze effecten in kaart brengen. Wij volgen hiervoor de milieunormen en de beleidskaders van de Rijksoverheid en de uitkomsten van de Omgeving Effecten Rapportage die Provincie Zuid-Holland uitvoert.

10. Is het correct dat, zoals Bert Weteringe beweert in Met de wind mee, (massale) windparken het weer tot kilometers verderop beïnvloeden en dat windturbines klimaatverandering eerder veroorzaken dan tegengaan? Kunt u uw antwoord toelichten? [4]

Windenergie is veel beter voor het klimaat dan fossiele brandstoffen, die de belangrijkste oorzaak zijn van klimaatverandering. Hoewel turbines lokaal de luchtstromen kunnen beïnvloeden, is dit effect meestal beperkt en nauwelijks zichtbaar. Wetenschappers zeggen dat windturbines slechts een kleine of helemaal geen impact hebben op het wereldwijde klimaat, zelfs bij enorm grote windparken.

11. Heeft de gemeente onderzoek gedaan naar de (gezondheids- en welzijns) risico's van windturbines voor inwoners, flora en fauna (Elfenbaan)? Zo ja, dan zien wij graag de uitkomsten hiervan.

Provincie Zuid-Holland voert een Omgeving Effecten Rapportage uit over de gehele gemeente Alphen aan den Rijn. Dit biedt inzicht in de gezondheids- en welzijnsrisico's van windturbines voor inwoners, flora en fauna. We verwachten de uitkomsten in maart 2025. Daarnaast doet ook de GGD onderzoek naar gezondheidseffecten van windturbines. Deze onderzoeken volgen we en de onderzoeken zijn hier beschikbaar.

12. Bent u ervan op de hoogte dat zwerfstroom via de aardpennen van windturbines in het grondwater kan terechtkomen, wat koeien kan hinderen en ertoe kan leiden dat ze niet meer willen drinken? Dit zou kunnen resulteren in gezondheidsproblemen, verminderde melkproductie en financiële schade voor boeren. Kunt u dit bevestigen of ontkrachten? [5]

Wij volgen de milieunormen en de beleidskaders van de Rijksoverheid en de uitkomsten van de Omgeving Effecten Rapportage die Provincie Zuid-Holland uitvoert.

13. Bij windturbines kan door erosie van wind en water materiaalverlies optreden, waarbij mogelijk schadelijke stoffen zoals Bisphenol A en microplastisch fijnstof vrijkomen. [6]

a. Heeft het college inzicht in de mate waarin deze stoffen vrijkomen en welke gevolgen dit heeft voor het milieu en de volksgezondheid?

Bisfenol A (BPA) is een chemische stof die in veel producten voorkomt. Denk aan bouwmaterialen, elektronica, plastic flessen, (voedsel)verpakkingsmateriaal en speelgoed. BPA kan als reststof in (zeer) kleine hoeveelheden in de epoxyharsen van sommige turbinebladen zitten, maar veel turbines gebruiken BPA-vrije coatings. Ten opzichte van andere bronnen is de blootstelling aan BPA door windturbines dan ook verwaarloosbaar; er komen geen grote hoeveelheden bisfenol A van windturbinebladen in het milieu.

Dit wordt bevestigd in twee onderzoeken die in 2024 zijn uitgevoerd naar emissies van bisfenol A vanuit windturbines, in opdracht van Waterschap Rijn en IJssel en IJsselwind en in opdracht van provincie Flevoland. Je vindt beide onderzoeken hier.

b. Zijn er maatregelen of onderzoeken bekend die dit risico beperken, en hoe worden deze meegenomen in de besluitvorming rondom de plaatsing van windturbines?

Ten opzichte van andere bronnen is de blootstelling aan BPA door windturbines verwaarloosbaar; er komen geen grote hoeveelheden bisfenol A van windturbinebladen in het milieu. Gemeenten, provincies en ontwikkelaars van windparken moeten ervoor zorgen dat windturbines op een zorgvuldige manier worden geplaatst. Ze moeten zich houden aan milieuregels, zoals geluidsnormen, om te voorkomen dat mensen gezondheidsproblemen krijgen of te veel overlast ervaren. Zo blijven de turbines veilig en veroorzaken ze geen onacceptabele overlast voor de omgeving.

Wij volgen de milieunormen en de beleidskaders van de Rijksoverheid en de uitkomsten van de Omgeving Effecten Rapportage die Provincie Zuid-Holland uitvoert.

14. Hoe gaat de gemeente om met het feit dat volgens de Raad van State alle huishoudens als formeel/juridisch belanghebbend zijn aangemerkt als die binnen een straal van 10 x de tiphoogte van een windturbine wonen? [7]

Bij het realiseren van grootschalige opwek van duurzame energie houden wij ons aan de landelijk geldende normen en wetgeving aangevuld met lokaal vastgesteld beleid en kaders.

15. Wie gaat de bewoners van de woningen in de buurt van de windturbines compenseren voor de aanwijsbare waardevermindering van de woning? [8]

Er is geen compensatie voor eventuele waardevermindering van woningen.

16. Hebt u in de planvorming rekening gehouden met de mogelijkheid van nadeelcompensatie?
[9] Zo ja, hoe zal dit worden verwerkt in de begroting? ‘

Er zijn verschillende mogelijkheden voor financiële participatie van omwonenden. Hiervoor stellen wij een beleidskader op voor financiële participatie bij grootschalige duurzame opwek van energie. De marktpartij is verantwoordelijk voor het inregelen van financiële participatie en dit zal om die reden niet verwerkt worden in de begroting van de gemeente.

17. Het rapport van Clintel, geschreven door Elze van Hamelen, stelt onder andere dat de afspraken in het kader van de RES geen wettige basis hebben. Kunt u toelichten hoe het college deze stelling beoordeelt en in hoeverre het van mening is dat de RES-afspraken juridisch houdbaar zijn? [10]

a. Daarnaast wordt in het rapport aangegeven dat er geen plan-MER is uitgevoerd, terwijl dit volgens Europees recht wel vereist zou zijn. Hoe beoordeelt het college deze bevinding?

b. Hoe kijkt het college naar de bewering dat de effecten van windturbines op de volksgezondheid onvoldoende zijn onderzocht binnen de plan-MER voor de windturbinenormen? c. In het rapport wordt ook gesteld dat het RIVM een wetenschappelijke monopoliepositie heeft, waardoor essentiële kennis niet beschikbaar is voor besluitvormers en rechtszaken. Hoe beoordeelt het college deze kritiek?

d. Volgens het rapport voldoen de nieuwe windturbinenormen niet aan het Europese Unierecht (SMBrichtlijn). Hoe heeft het college zich verdiept in deze kwestie en wat is de conclusie hiervan?

De gemeente Alphen aan den Rijn heeft zich gecommitteerd aan het Nationaal Klimaatakkoord en de RES 1.0. In april 2021 heeft de gemeenteraad de RES 1.0 vastgesteld.

A– Het Rijk is bezig met het opstellen van nieuwe milieunormen, het concept hiervan is beschikbaar. Aanvullend voert de Provincie Zuid-Holland een Omgeving Effect Rapportage uit voor het grondgebied van de regio Holland-Rijnland, waarin zij de effecten van windturbines op de leefomgeving onderzoeken. We verwachten de uitkomsten hiervan in maart 2025.

B– Gemeenten, provincies en ontwikkelaars van windturbines moeten ervoor zorgen dat windturbines op een zorgvuldige manier worden geplaatst. Wij volgen de milieunormen en de beleidskaders van de Rijksoverheid en de uitkomsten van de Omgeving Effecten Rapportage die Provincie Zuid-Holland uitvoert.

C– Wij stellen met dit participatietraject uitgangspunten/beleid op voor zonnenvelden en windturbines en onderzoeken locaties voor windturbines. Dit doen wij samen met inwoners, lokale en landelijke stakeholders, die allen hun expertise meebrengen. Zo borgen wij dat alle kennishouders betrokken zijn.

D- Wij stellen lokaal beleid op. De beleidskaders en zoeklocaties worden opgesteld op basis van de uitkomsten van het participatietraject en bevatten ruimtelijke, technische, wettelijke en maatschappelijke voorwaarden voor zonnevelden en windturbines. De concept milieunormen van het Rijk zijn een verantwoordelijkheid van het Rijk.

18. Op 30 november 2024 gaf audioloog L. Baart de la Faille een voordracht voor de NLVOW, waarin werd ingegaan op de berisping van het RIVM door het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit (LOWI). Dit betrof de weigering van het RIVM om wetenschappelijk onderzoek naar windturbines op land te betrekken bij hun informatievoorziening over de (concept) geluids- en afstandsnormen. [11]

- a. Is het college op de hoogte van deze voordracht en de berisping van het RIVM?
- b. Hoe weegt het college deze informatie bij de besluitvorming over de mogelijke plaatsing van windturbines?

Besluitvorming zal plaatsvinden op basis van de landelijk vastgestelde normen (zoals geluidsnormen etc.) aangevuld met de lokale kaders vanuit o.a. het participatietraject.

19. Volgens recente prognoses zal het doel van 35 terawattuur uit het Klimaatakkoord 2030 zeer waarschijnlijk worden gehaald. Op welke informatie en analyses baseert het college zich bij de beoordeling van de noodzaak om windturbines te plaatsen binnen de gemeente? [12]

Het lijkt waarschijnlijk dat de landelijke doelstelling van 35 TWh in 2030 wordt behaald. Regio Holland Rijnland levert hier tot nu niet de afgesproken bijdrage aan. De insteek van de gemeente is niet enkel om de regionale doelstelling te behalen, maar ook om voldoende energie in Alphen aan den Rijn beschikbaar te hebben om grip te hebben op ontwikkelingen. Lokale opwek van energie is hier een belangrijk onderdeel van. Ook geldt dat de doelstelling voor 2030 slechts een tussenstap is voor de doelstelling van 2050.

20. Het IPCC voorspelt in het laatste rapport dat de gemiddelde windkracht met 6 tot 8% zal afnemen. Dit kan volgens berekeningen leiden tot een rendementsverlies van bijna een derde, waarbij windturbines gemiddeld 300 van de 365 dagen stilstaan.

- a. Heeft het college kennisgenomen van deze voorspellingen en wat betekent dit volgens het college voor de rendementsverwachtingen van nieuwe windturbines in de gemeente?
- b. Op welke wijze wordt het toekomstige rendement van windturbines meegenomen in de afweging om deze wel of niet te plaatsen?

Voor de realisatie en exploitatie van windturbines stellen marktpartijen per project een businesscase op, waar de te verwachten opbrengst aan energie een belangrijk onderdeel van is. Wanneer de businesscase negatief is zal een marktpartij veelal niet tot realisatie overgaan.

21. Kunt u een gedetailleerd overzicht geven van de kosten die gepaard gaan met de plaatsing van een windturbine binnen de gemeente, inclusief pachtkosten voor de grond, installatiekosten en eventuele aanvullende kosten? a. Heeft de gemeente of provincie al berekeningen laten uitvoeren over de financiële impact van deze windturbines? Zo ja, kunt u deze inzichten met de raad delen?

De gemeente is enkel vergunningverlener en zal zelf geen windturbines realiseren. De kosten voor het pachten van grond en installatie komen dan ook voor rekening van de marktpartij.

De gemeente maakt enkel kosten om in te spelen op de plaatsing van windmolens. Denk aan beleidsvoorbereiding, de ruimtelijke procedure, juridische kosten en vergunning- en omgevingsmanagement. De vergunningskosten worden deels vergoed door de aanvrager. De cijfers verschillen sterk per project.

22. Windenergie vereist efficiënte opslag en transport om betrouwbaar ingezet te kunnen worden.

a. Wat is het plan voor de opslag en distributie van de stroom die door eventuele windturbines wordt opgewekt?

b. Welke partijen zijn verantwoordelijk voor de aanleg en het beheer van de benodigde infrastructuur?

c. Hoe worden de kosten voor opslag en transport verdeeld tussen gemeente, provincie, netbeheerders en andere betrokkenen?

A- Dit is onder andere afhankelijk van de uitkomsten van het participatietraject. Wij kunnen hier niet op vooruit lopen.

B- De netbeheerder is verantwoordelijk voor de aanleg en het beheer van het elektriciteitsnet. Opslag kan ingeregeld worden door andere partijen, zoals de marktpartij.

C- Dit is afhankelijk van welke infrastructuur exact nodig is. Dit is onder andere afhankelijk van de locatie waar windturbines en/of zonnenvelden geplaatst zullen worden. Hier kunnen wij niet op vooruit lopen.

23. Onderhoudskosten van windturbines nemen doorgaans toe naarmate de turbines ouder worden, en aan het eind van hun levensduur kunnen deze kosten aanzienlijk hoger uitvallen dan bij nieuwe turbines.

a. Heeft het college inzicht in de onderhoudskosten van windturbines gedurende hun volledige levenscyclus, en hoe worden deze kosten meegenomen in de financiële afwegingen?

b. Kan het college toelichten welke plannen of afspraken er zijn voor onderhoud en eventuele vervanging van windturbines aan het einde van hun levensduur?

- A- De marktpartij is verantwoordelijk voor het onderhoud van windturbines. Daarmee liggen de onderhoudskosten ook bij deze partij en wij nemen dit niet mee in de financiële afweging van de gemeente.*
- B- Het onderhoud van de windturbines is een verantwoordelijkheid van de marktpartij. Ook de eventuele vervanging van windturbines aan het einde van hun levensduur is een keuze van de marktpartij.*

Wij vertrouwen erop u zo voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,
de wnd. secretaris, de burgemeester,

drs. F. (Flora) van den Berg

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel